

EMMA-tema:

Inflation

Lærervejledning

Klassetrin: 7-10

Omfang: 3-6 lektioner

Programmel: Inflation, Saldo

Faglige områder: Hverdagens økonomi, anvendelse af statistik, regning med rente.

Baggrund

Forløbet beskæftiger sig med et af de centrale emner i den økonomiske debat: Udviklingen af forbrugerpriserne. Gennem pressen vil der næsten dagligt være oplysninger som henviser til prisudviklingen, enten i Danmark eller i lande som er blandt vore partnere i forskellige internationale "klubber".

De månedlige beregninger fra Danmarks Statistik af forbrugerprisindekset bevirker at der jævnligt vil være opmærksomhed på prisudviklingen for dagligdagens varer og tjenesteydelser, og mange politiske kommentarer vil være knyttet hertil.

I arbejdet med emnet vil eleverne kunne se prisudviklingen i et historisk perspektiv. Det foreliggende undervisningsmateriale giver eleverne mulighed for at foretage sammenligninger og opstille oversigter der omfatter perioden fra 1915 og op til i dag. Endvidere kan foretages beregninger af udviklingen af realværdien af en kapital når der tages hensyn til inflation.

Der vil i tilknytning til arbejdet kunne foretages et udblik til prisudviklingen i andre lande, såvel industrialiserede lande som lande fra den tredje verden.

Fagligt indhold

Emnet giver gode muligheder for et samspil mellem matematik og samfunds-fag. Af matematiske begreber inddrages *vækst* som foregår efter en eksponentiel model (sammensat rente). Der kan arbejdes med procentvise ændringer og med fremstillingen af dem i form af tabeller, mærketal og grafer.

De beregninger der foretages af det anvendte program INFLATION er ganske ligetil, og de vil let kunne kontrolleres af eleverne.

Emnet vil give muligheder for at tage beregningen af forbrugerprisindeks op til nærmere undersøgelse. Her vil et begreb som "*vægtet gennemsnit*" kunne belyses i en lettilgængelig og meningsfyldt sammenhæng. De nødvendige data kan hentes i publikationer fra Danmarks Statistik.

I INFA-Rapporten *Læremiljøer i en edb-støttet matematikundervisning* er der givet eksempler på erfaringer fra arbejdet i skolen med emnet inflation.

Supplerende materialer for læreren

INFA-hæfterne *Inflation* og *Saldo*

INFA-Rapport: *Læremiljøer i en edb-støttet matematikundervisning*, (Afsnit 5: Hverdagens økonomi), INFA 1994.

Danmarks Statistik: *Tiårsoversigten*

Arbejdet med EMMA-temaet: Inflation

Indhold

1. Når pengene falder i værdi
2. Prisudvikling over en årrække
3. Inflationsrater
4. Opgaver i inflation
5. Kan det betale sig at spare op?
6. Opgaver i realværdi

Når pengene falder i værdi

Her introduceres inflationsbegrebet, og eleverne indføres i brugen af edb-programmet INFLATION. Der foretages en sammenligning af varepriser fra forskellige år og begrebet købekraft behandles.

Prisudvikling over en årrække

Her undersøges udviklingen i priser og købekraft over en periode.

Eleverne undersøger udviklingen inden for forskellige tiår. Begrebet *kronens værdi* omtales og belyses ved eksempler.

Inflationsrater

I programmet er der adgang til de årlige inflationsrater i Danmark fra 1915 og op til i dag. En nærmere undersøgelse af inflationens størrelse de forskellige år kan føre til spørgsmål om årsagen til de store udsving i de årlige inflationer. I programmet er indlagt en liste over danske regeringer siden 1945 og en liste over nogle markante økonomiske hændelser i den samme periode. Disse lister kan hjælpe med til at give eleverne ideer om økonomiske og politiske sammenhænge..

Opgaver i inflation

Her er et udvalg af opgaver som kan belyse de behandlede emner. Opgaverne vil kunne give god anledning hos eleverne til ekstra aktiviteter med fremskaffelse af oplysninger om tidligere tiders priser på varer og tjenesteydelser. Arbejdet kan med fordel foregå i små grupper.

Kan det betale sig at spare op?

Her behandles emnet *realværdi* af en kapital under hensyntagen til inflation og skattetræk af tilskrevne renter. I arbejdet benyttes programmet SALDO.

Forslag til supplerende aktiviteter i klassen

Indledning

Drøftelse af spørgsmål vedrørende udviklingen i forbrugspriser: "Gamle dages priser". Hvorfor stiger alle ting ikke lige meget? Sammenhæng mellem priser og løn. Forbrugernes købekraft. Pengenes "egentlige" værdi.

Efterbehandling

En faglig efterbehandling hvor de opnåede resultater tages op til drøftelse. Der kan i denne fase fremlægges og diskuteres priser som er husket af elevernes forældre eller af deres bedsteforældre. - Beregningen af forbrugerprisindekset bør tages op. Her kan vægtningen af de enkelte varegrupper i prisindekset drøftes, og der kan foretages beregninger af hvilken indflydelse det ville få i prisindekset om fx udgifterne til bolig stiger med 10%.

Ved efterbehandlingen kan også stilles mere tværgående opgaver: Lad enkelte elevgrupper belyse forholdet inden for et tiår, og lad dem give forslag til forklaringer på prisudviklingen i denne periode: Hvilke politiske og samfundsmæssige hændelser indtraf?

Også forhold fra udlandet kan tages op. Der vil altid på verdensarenaen være lande med en høj inflation. Diskuter hvordan priserne udvikler sig i en sådan inflation og hvad der sker med realværdien af folks opsparing. - I tilknytning hertil kan fremdrages historiske eksempler, som fx hyperinflationen i Tyskland i 1923.